

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3*
GOOD GOVERNANCE-BASED ADMINISTRATION OF ADMINISTRATORS IN SCHOOLS
UNDER VOCATIONAL INSTITUTE OF NORTHEAST REGION 3

นิกร คำลุม¹, กฤตยากร ลดาวัลย์²
Nikorn Kamlum¹, Kittiyakorn Ladawan²
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเย็ด^{1,2}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, Thailand.^{1,2}
Email : marchnikorn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษา จำนวน 242 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที(t-test) และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมด้านประสิทธิภาพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการตอบสนอง 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต้องเป็นไปด้วยเหตุผลดีและส่วนเสียและที่สำคัญต้องพยายามให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการปรึกษาหารืออย่างต่อเนื่องร่วมตัดสินใจและมีการกระจายอำนาจ

คำสำคัญ : 1. การบริหารงาน 2. หลักธรรมาภิบาล 3. ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the Management condition of Good governance–based Administration of administrators in school under Vocational Institute of Northeast Region 3, 2) to compare the Good governance–based Administration of administrators in school under Vocational Institute of Northeast Region 3, and 3) to gather Management recommendations of Good governance–based administration of administrators in school under Vocational Institute of Northeast Region 3. The sample groups in this research were 242 instructors form 9 institutes of Vocational Education Northeastern Region 3. The instrument used for data collection was a five-level estimation scale questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results of the research were as follows: 1.The overall state of management condition of the good governance–based Administration of administrators in school under Vocational Institute of Northeast Region 3 was at a high level. Ranked from high to low averages were morality, ethics, efficiency, and the side with the lowest mean is response side 2. Comparison of opinions on good governance–based administration of administrators classified by gender, educational background and work experience by overall. And in each aspect, there was a statistically significant difference at the .05 level. 3. Suggestions and opinions must be based on good and bad reasons. The most importantly, try to get everyone involved so as to focus on the benefit of the public. The reason going consider revising, decision making and decentralized.

Keywords : 1. Administration 2. Good Governance 3. Administrators

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้โดยการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลังและมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบายและหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยัง

คณะกรรมการและเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจหลักในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษานับเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาและส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ และการบริหารของผู้บริหารจะส่งผลโดยตรงต่อการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันแนวคิดเรื่องการบริหารที่ดีจากต่างประเทศได้เผยแพร่เข้าสู่สังคมไทย โดยนักคิด นักวิชาการ องค์กรพัฒนาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของสังคมใหม่ ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ความพยายามในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (รับขวัญ ภาคภูมิ, 2547) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีคุณลักษณะที่ดีที่จะทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยอมรับการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จได้นั้น ไม่มีทฤษฎีและหลักการใดที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถนำมาใช้บริหารได้กับทุกสถานศึกษา แต่ถ้าสถานศึกษานั้น ๆ มีผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นมืออาชีพใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา อันประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า ทั้งยังใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ ในการนำเทคนิควิธีทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่หลากหลายมาบูรณาการหรือปรับใช้กับการบริหาร จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์สถานที่ ระยะเวลา และปัจจัยแวดล้อม จึงจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2544) หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีภารกิจหลักประการหนึ่งของสำนักงาน ก.พ.ร. คือ การส่งเสริมให้ระบบราชการไทยนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศชาติและประชาชนตามเจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี(GG Framework) ซึ่งประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังนี้ 1)การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่(New Public Management) ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ(Efficiency) หลักประสิทธิผล(Effective) และหลักการตอบสนอง(Responsive) 2)ค่านิยมประชาธิปไตย(Democratic Value) ประกอบด้วยหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้(Accountability) หลักความเปิดเผย/โปร่งใส(Transparency) หลักนิติธรรม(Rule of Law) และหลักความเสมอภาค(Equity) 3)ประชารัฐ(Participatory State)

ประกอบด้วยหลักการกระจายอำนาจ(Decentralization) และหลักการมีส่วนร่วม/การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร(Administrative Responsibility) ประกอบด้วยหลักคุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics)

ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้สถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 กำหนดหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขึ้นจึงทำให้เกิดคำถามว่าการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีความสอดคล้องหรือไม่ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลที่กำหนดขึ้นไว้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับใดตลอดจนศึกษาหาข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

2.3 เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

3.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

3.3 ได้ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

3.4 ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สถานศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้าราชการครู จำนวน 242 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับตามลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา เท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.953 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านประสิทธิภาพ	4.45	0.57	2	มาก
2. ด้านประสิทธิผล	4.43	0.60	4	มาก
3. ด้านการตอบสนอง	4.38	0.61	9	มาก
4. ด้านภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้	4.41	0.61	8	มาก
5. ด้านเปิดเผย/โปร่งใส	4.43	0.62	5	มาก
6. ด้านหลักนิติธรรม	4.44	0.61	3	มาก
7. ด้านความเสมอภาค	4.44	0.61	3	มาก

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
8. ด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.42	0.59	6	มาก
9. ด้านการกระจายอำนาจ	4.42	0.62	7	มาก
10. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.47	0.56	1	มาก
รวม	4.43	0.60	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.60) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำได้แก่ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.56) รองลงมาด้านประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการตอบสนอง ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.61)

5.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 พบว่า จำแนกตามเพศ โดยรวมและด้านประสิทธิผล ด้านการตอบสนอง ด้านภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านเปิดเผย/โปร่งใสด้านหลักนิติธรรมด้านความเสมอภาค ด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ด้านการกระจายอำนาจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 พบว่า ควรศึกษาผลกระทบของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้การปฏิบัติงานให้ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยั่งยืน สภาพปัญหาและข้อเท็จจริงว่า การบริหารงานของผู้บริหารงานในปัจจุบัน มีผลกระทบต่อธรรมาภิบาลด้านอื่นๆ ควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ค่านิยมประชาธิปไตย ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบต่อการบริหาร

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีผลการวิจัยบางประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

6.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ผู้บริหารมีสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม รองลงมา ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านหลักนิติธรรม ด้านความเสมอภาค ด้านประสิทธิผล ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติด้านการกระจายอำนาจ ด้านภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการตอบสนอง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน และมีระเบียบวินัยมีความอดทนอดกลั้นและมีอารมณ์หนักแน่นมั่นคงผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ได้ผลงานที่คุ้มค่าเมื่อเทียบกับเป้าหมายงบประมาณและเวลาที่ใช้ไปมีการนำข้อมูลสารสนเทศเป็นหลักฐานสำคัญในการบริหารงานสามารถแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการทำงานหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการทำงานของหน่วยงานผู้บริหารมีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจนมีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมเสมอ และไม่เลือกปฏิบัติมีการเผยแพร่ข่าวสาร และข้อกำหนดที่เกี่ยวกับหน่วยงานผู้บริหารมีการบริหารงาน โดยคำนึงถึงบุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกันมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ของสถานศึกษามีความเป็นธรรม เสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ สามารถป้องกันคนดีลงโทษคนไม่ดีเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ไขปัญหา และนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการบริหารงานผู้บริหารมีผลการปฏิบัติงานที่บรรลุวัตถุประสงค์/เป้าหมายของแผนการปฏิบัติงานตามงบประมาณที่ได้รับมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐานมีการติดตามประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบผู้บริหารมีระบบตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงานมีการเผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสมมีการสื่อสารหรือแจ้งข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอและถูกต้องผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้มีการใช้กระบวนการตัดสินใจ จากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนและนำไปปรับปรุงการบริหารงานผู้บริหารมีการกำหนดภาระหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงาน และมอบหมายงานแก่บุคลากรในหน่วยงานได้เหมาะสมกับปริมาณ และคุณภาพของงานที่ทำมีการมอบหมายและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินให้แก่บุคลากรในหน่วยงานมีการรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงาน มีส่วนในการตัดสินใจเบื้องต้นและนำไปปรับปรุงการบริหารงานผู้บริหารมีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่และศักยภาพของตนเองมีการกำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างทัดเทียมกันมีความสำนึก

ในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และยอมรับผลการดำเนินงาน ทั้งรับผิดชอบและรับชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์ (2562) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม(Rule of Law) รองลงมาคือ หลักการตรวจสอบได้/มีภาระรับผิดชอบ(Accountability) หลักการกระจายอำนาจ(Decentralization) หลักการมีส่วนร่วม(Participation)หลักประสิทธิผล(Effectiveness) หลักการตอบสนอง(Responsiveness) หลักเปิดเผย/โปร่งใส(Transparency) หลักประสิทธิภาพ/คุ้มค่า(Efficiency/Value for Money) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ(Consensus Oriented) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความเสมอภาค(Equity) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำรณ โชนะโชติ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานมหาวิทยาลัยมหิดลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งชำนาญการ/งานประเภทของผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานที่สังกัดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านการตอบสนอง ด้านภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ด้านเปิดเผย/โปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านความเสมอภาค ด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 มีวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกันมากนักจึงทำให้มีคิดเห็นที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัยรัฐ หมื่นด้วง (2562) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการเปรียบเทียบพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่อเดือนต่างกัน

มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารงานท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ สถานภาพสมรส ต่างกัน มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก ประสบการณ์เดิมนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการของการรับรู้การรับรู้ของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมที่สะสมไว้ในสมอง เป็นเครื่องช่วยในการแปล ดังนั้นการรับรู้จะถูกต้อง ผิดพลาด หรือชัดเจนมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลมีอยู่ อย่างไรก็ตามประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกันของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับวัยและการเรียนรู้จากสังคมที่แตกต่างกันเป็นสำคัญด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำณ โชนะโชติ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานมหาวิทยาลัยมหิดลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงาน ตำแหน่งทางการบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งชำนาญการ/งานประเภทของผู้ปฏิบัติงานหน่วยงานที่สังกัด ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สรุปได้ตามค่าน้ำหนัก คือ 1)ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2)ด้านประสิทธิภาพ 3)ด้านหลักนิติธรรม 4)ด้านความเสมอภาค 5)ด้านประสิทธิผล 6)ด้านเปิดเผย/โปร่งใส 7)ด้านการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ 8)ด้านการกระจายอำนาจ 9)ด้านภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ 10)ด้านการตอบสนอง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สถานศึกษาควรจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้รับทราบ

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุน ให้ชุมชนหรือบุคลากรในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน และให้เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

8.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักไตรสิกขา เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรศึกษาผลกระทบของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 และการทำงานของกลุ่มอื่นๆ ภายในวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างยั่งยืน เช่น นักเรียน นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ธุรการ เป็นต้น

8.2.2 นอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ควรใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นบ้าง เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก(Depth-interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลละเอียด ตรงประเด็น และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

8.2.3 ควรศึกษาสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงว่า การบริหารงานของผู้บริหารงานในปัจจุบัน มีผลกระทบต่อธรรมาภิบาลด้านอื่นๆ หรือไม่ อย่างไรเช่น จรรยาบรรณของผู้บริหารและครูส่งผลกระทบต่อธรรมาภิบาลของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา

8.3.2 สถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ค่านิยมประชาธิปไตย ประชาธิปไตย ความรับผิดชอบทางการบริหาร

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ร.ส.พ..

คำรณ โชนะโชติ. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11(2). 136-149.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (2562). การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
 การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- พิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2562). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงานท้องถิ่น:
 กรณีศึกษาเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. **วารสาร
 ศึกษาศาสตร์ มมร.** 6(1). 255-270.
- รับขวัญ ภาคภูมิ. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 สถานศึกษากับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 กำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏกำแพงเพชร.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3). 607-610.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบัน
 การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง
 จาก พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ผศ.ดร. ประธานหลักสูตร ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ตลอดจนให้
 คำแนะนำอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณ ดร.กฤตยากร ลดาวัลย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ขอขอบคุณ
 พระครูชัยรัตนกร, ดร., ดร.วิมลพร สุวรรณแสนหวิ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ
 และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำให้เครื่องมือในการวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ
 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ครู อาจารย์ และ
 บุคลากรทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบข้อมูลแบบสอบถาม ขอขอบคุณ อาจารย์ประจำหลักสูตร
 และอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่ได้
 อบรมสั่งสอนมา ตลอดจนเจ้าของผลงาน ตำรา และเอกสารวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาจน
 ก่อให้เกิดแนวความคิดอันมีคุณค่าต่องานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนักศึกษาปริญญาโท
 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ทุกท่านที่เฝ้ากำลังใจ และให้ความ
 ช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ครอบครัว และผู้มีอุปการคุณ
 ทุกท่านเพื่อนพี่น้องสาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำตลอดจนทุก
 ท่านที่มีส่วนร่วมในการทำงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี